

Hased duygumuzu söküp atamayacağımıza göre, bunun yüzünü hayra nasıl çevirebiliriz?

Bir insana; fitratını değiştir, düşmanlık etme, haset etme, inat etme, demek, onun fitratını değiştir demektir. Halbuki Risale-i Nur'un tarzı gibi, "*Hissiyatlarının yüzünü çevir, mecrasını hakka yönelt!..*" denilse, hem tesir eder hem de makul bir teklif olur.

İnsanın fitratına konulan, merak, hırs ve inat gibi hisler ebedî âlemi kazanmak için verilmiştir.

Meselâ, hırsı yerinde kullanırsa ebedî saadeti kazanır. Şayet onu dünya için kullanırsa hem kendini hem de çevresini perişan eder. Karun'un elim akibeti ve Sa'lebe adlı sahabenin vahim hali bunun açık delilidir.

Hased, Allah Teâla'nın kullarına ihsan ettiği nimetleri çekememek, kıskançlık duymak, Allah'ın taksimine razı olmamak mânasına gelmektedir.

Bir ayette mealen şöyle buyuruluyor:

"Mülkün sahibi Allah'tır. Dilediğine verir, dilediğinden alır, dilediğini alçaltır, dilediğini yükseltir, dilediğini aziz, dilediğini zelil eder. Her türlü hayır O'nun elindedir. Gerçekten O her şeye kadirdir." (Â-i İmrân, 3/26).

Fudayl bin İyaz "**Mü'min gıpta eder, münafık hased eder**" diyor. Bu mülahazaya göre hasetliğin doğru ve hak yüzü gıptadır. Yani hâsid adama hasetliği bırak denilmez, gıpta et, denilir.

Gıpta; başkasında olan bir nimetin veya güzel bir hasletin kendisinde de olmasını istemektir ki, bunda hiçbir mahsur yoktur hatta güzeldir.

Eğer kişi gıpta edemiyorsa, hasetliğini fiiliyata dökmek suretiyle engellemelidir. Yani o duygu iç âleminde yandığı halde, o his ile amel etmez ise bu onun açısından bir fazilet ve manevî cihad olur.

Şayet insan, kin ve hased duygusunu teskin edip yüzünü hakka çeviremiyorsa, onları fiiliyata dökmediği müddetçe zararı olmaz ve mes'ul sayılmaz. Yani insan o duygusunu açığa vurmadığı ve onun kusur olduğunu bildiği sürece, inşallah ona

zarar vermez. Zaten insanın bu halden rahatsız olması bir cihetle tevbe ve istiğfar demektir.

Üstad Hazretleri bu hakikati şöyle izah etmektedir:

"Eğer dersin: 'İhtiyar benim elimde değil; fıtratımda adâvet var. Hem damarıma dokundurmuşlar, vazgeçemiyorum.' "

"Elcevap: Sû-i hulk ve fena haslet eseri gösterilmezse ve gıybet gibi şeylerle ve muktezasıyla amel edilmezse, kusurunu da anlasa, zarar vermez. Madem ihtiyar senin elinde değil, vazgeçemiyorsun. Senin, mânevî bir nedamet, gizli bir tevbe ve zımnî bir istiğfar hükmünde olan kusurunu bilmen ve o haslette haksız olduğunu anlaman, onun şerrinden seni kurtarır. Zaten bu Mektubun bu Mebhasını yazdık, tâ bu mânevî istiğfarı temin etsin; haksızlığı hak bilmesin, haklı hasmını haksızlıkla teşhir etmesin."(1)

Bu gibi manevî zafiyetler gelip geçici ya da bir imtihan vesilesi olduğu için, üstünde durup hastalık haline getirmemek gerekir. Bu halleri çabuk atlatmak için imanımızı tahkiki ve kuvvetli yapacak şeylerle meşgul olmak ve gerekirse hased ettiğimiz kişi ile daha yakın bir temas kurup o zihnî marazı yıkmalıyız. Bazen hased, hased edilen kişiler ile iyi bir dostluk kurmamaktan da olabilir.

İnsanlara verilen bu şiddetli duygular, dünyanın âdi ve basit işlerine sarf olunmak için değil, ebedî olan ahiret hayatının kazanılması için verilmiştir. İnsana düşen vazife; bu hissiyatların yüzünü ahirete çevirmektir. Yoksa bu hisleri fitrattan söküp atmak tamamen yok etmek mümkün değildir. Kuvvetli bir iman ve sürekli bir ibadet ile insan bu gibi kötü hasletleri tadil ve tamir edebilir; edemese de zararsız ve tesirsiz bir hâle sokabilir.

(1) bk. [Mektubat, Yirmi İkinci Mektup.](#)